

και της περιουσίας του κίνδυνος. 'Αναλόγως οὖν προσφέρεται και προς τους ασθρόπους.

'Υπάρχει δε και άλλος τις λόγος οὐχ' ἤττον οὐσιώδης και αξιόπαινος της τοιαύτης τῶν 'Ολλανδῶν συστολής και ψυχρότητος. 'Βπειθὴ τῶντι δὲν συνέρχονται ποτὲ δέκα, ἢ δώδεκα ἄνθρωποι περίε της ἐστίας μόνον διὰ νὰ κοινολογήσωσι προς ἀλλήλους τὰς ιδέας των και της ἡμέρας τὰς συμπιπτούσας εἰδήσιαι· ἀλλὰ πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ παρεδρεύσιν αὐτότι και οἱ θεὶ της ἀφθονίας, τοιαύτη συνέλευσις ἀποβαίνει ἰκανῶς δαπανηρὰ, και ἀκολούθως ἀντίκειται εἰς τῶν 'Ολλανδῶν τὴν οικονομίαν.

Πόσον τοιαύτη διαγωγή ἦτο κατάλληλος μάλιστα εἰς τὴν 'Ελληνικὴν κοινωνίαν! 'Όποια δὲ μαθήματα σωφροσύνης και τάξεως και προμηθείας ἐδυνάμεθα ἴσως νὰ λαβῶμεν ἀπὸ τους τιμίους τούτους και βιομηχάνους ἀσθρόπους!

'Εκ μικρᾶς ἤδη ἡλικίας τὰ παιδιά συνειθίζονται εἰς τὴν οικονομίαν. Διότι κατ' ἔτος τὴν πρώτην 'Ιανουαρίου ὁ πατὴρ τὰ φιλοδορεῖ με μικρὰν τινα χρημάτων ποσότητα, τὴν ὁποίαν λαμβάνον μετὰ τινος ἡμέρας καταθέτει εἰς ἀποθεματικὰς τραπεζας, ὥστε αὐξήσαντα τὴν ἡλικίαν οὐχὶ μόνον κεφάλαιά τινα ἔχουσιν ἴδιον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, και τὸ οὐσιωδέστατον, τὴν γνῶσιν τοῦ ὑπολογισμοῦ και τοῦ τρόπου της χρήσεως τῶν ἀργυρίων. Τὸ ἔθνον δὲ τοῦτο δικαιουταίκαί ἐκ της φύσεως αὐτῆς τοῦ τόπου. Διότι οὐδεὶς ἄλλος ὑπάρχει τοσοῦτον ἄπορος· ἐν ᾧ δὲ τὸ ἔθνος ὅλον ζῆ διὰ της ναυτιλίας και τοῦ ἐμπορίου δὲν ἔχει οὔτε ξύλον, οὔτε αἰθήρον, οὔτε καννάβιον ἐγχώριον. Εἰς δὲ τὸ 'Αμστελδάμον, τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τῶν συναλλαγμάτων, ὅπου ὀνημέραι φορτίζονται και ἀποφορτίζονται τοσαῦτα πλοῖα, δὲν εὐρίσκεται οὔτε ὕδωρ, μεταφέρεται δὲ ἐκ δέκα ὥρας ἀπέχοντος τόπου· τὸν δὲ χειμῶνα, ὅταν παγώσωναι αἱ πηγαί και αἱ διώρυγες, καταστὰ ἐωνότερον τὸ ὕδωρ τοῦ Σέλτζ παρά τὸ κοινὸν αὐτὸ και πότιμον. 'Αλλ' ἅμα πρόκειται περὶ ἀγαθῆς τιнос, ἢ κοινοφελούς πράξεως, και οὕτως ἔχοντες οἱ 'Ολλανδοὶ δὲν ἐνθυμοῦνται πλέον τὴν οικονομίαν. Διὰ τοῦτο οὐδαμῶς πληθύνει τοσαῦτα νοσοκομεία, και πτωχῶν, ἢ ὄρφανῶν ἄσυλι, ἐκτὸς τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι τοσοῦτον ἀδράς και συνεχεῖς δαπάνας.

'Επειτα ὁ 'Ολλανδικὸς λαὸς ὑπάρχει, ὡς εἰπέρ τις ἄλλος, ἀφιερωμένος εὐλιχρινῶς εἰς τὴν θρησκείαν· διότι δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ προσθεῖναι μόνον τὰ δόγματα, ἀλλὰ και ἐκτελεῖ τοῦ Εὐαγγελίου και της ἱερᾶς γραφῆς τὰς παραγγελίας. 'Όθεν κατὰ πάντα χεῖμῶνα περιφέρονται κατάλογοι συνδρομῆς και ἐλέους· δὲν εὐρίσκεται δὲ πολιτῆς, οὔτε ἀπλοῦς ἐργάτης μὴ ἐναμιλλώμενος νὰ συνεισφέρῃ και αὐτὸς της χρεωστικῆς φιλάνθρωπιᾶς τὸν ἔρανον. 'Όταν δὲ διαβρίχη τις διώρυξ, ἢ ὀπωσθήποτ' ἄλλως ὁ τόπος κατατρύχεται και ταλαιπωρεται, εὐθὺς προρθάνει ἐγκαίρως γενναίων κατοίκων ἐσθήθεια!! Οὕτω καταποντισθεῖσης πρότινων ἐτῶν μεσημβρινῆς τιнос ἐπαρχίας, πάντες προθυμοῦντο νὰ παρηγορήσωσι τους παθόντας, ἢ δὲ καταγραφῆ ἐπέμφθη και πρὸς ἔμπορον τινα τοῦ 'Ροτερ-

δάμ εὔπορον μὲν τῶντι, φειδῶλον ὅμως ἐκ φήμης τῆς γλίσχρον, κατοικοῦντα δὲ εἰς εὐτελῆ οἰκίαν και βικηρῶς ἐνδύμενον· ἀλλ' ὁ γενναῖος Ζωσιμᾶς οὗτος ἐδίστασεν οὔτε στιγμήν νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν εἰσπρακτορα της συνδρομῆς 50.000 φράγκων!

'Ομοίως δὲ οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τοσοῦτον ὑπὲρ ἄλλων φροντίζουσι και δυσωποῦνται, ὑπερβαίνουσι θαββαλαῖως τὸν συνηθὴ της ἐτητίου δαπάνων προὑπολογισμὸν, ἐνάκις πρόκειται ν' ἀποκτήσῃ κομψὸν τι και διὰ τοῦτο πολὺτιμον ἔργον της τέχνης ἢ βιβλίον ὀνομαστῶν και σπάνιον. Εἰς τὴν 'Ολλανδίαν τῶντι κατ' ἐξοχὴν εὐρίσκονται αἱ διαφόρων εἰδῶν συλλογαί. 'Όλιγα ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι ὁπωσούτως ποροὶ μὴ ἔχουσαι ἐπιπλα, εἰκόνας, ἀγαλματα, και κειμήλια ἄλλα παικιῶν γρόριων ἀποθετησαυρισμένα και ἐπιμελῶς διατηρούμενα! Πολλοὶ δὲ πλούσιοι ἔχουσι μετρία, τῶν ὁποίων ἢ κτήσις ἔφερε τιμὴν και εἰς πρίγγιμα. Αὐτῶν δὲ μέρος μὲν ἐκκληρονόμησαν ὑπὸ τῶν προγόνων· τὸ δὲ λοιπὸν ἐπορίσθησαν αὐτοὶ δι' ἀδρῶν ποσοτήτων. Τοιαῦται συλλογαὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸ 'Αμστελδάμον τῶν Κυρίων Σίξ, Βάν Βρίενεν και Βανδερ Χόπ, εἰς τὴν Χάγην ἢ τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων της τυπογραφίας ('Ελξέβι) τοῦ Βαρῶν Βιστρέιεν, εἰς δὲ Λουγδουον ἢ τοῦ Κ. Σίεπολδ συγκειμένη ἐκ διαφόρων ριλοτεχνημάτων της 'Ιαπωνίας, Κίνας και Ἰνδίας. 'Αλλα και τῶν πλεον αὐτῶν αἱ κοιναὶ συλλογαὶ ὑπὸ γενναίων ἰδιωτῶν συνεκροτήθησαν! Οὕτως εἰς τὸν σοφὸν φυσιόγραφον Τέμιγγ τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λουγδουῦν ὀρεῖται τὸ πλουσιώτατον και μετριοτιμον μουσεῖον τοῦ 'Εμποροὶ δὲ και ὑπάλληλοι τοῦ ἐβαλον εἰς τὸ μουσεῖον τῶν περιέργων ἀντικειμένων της Οὐτρέχ και Γρονίγγ και ἄλλων πόλεων. Καταδυστυχίαν ὅμως οὔτε εἰς αὐτὰ εἰσχωρεῖ τις ἄνευ τῆς φιλοδορίας, οὔτε εἰς τοὺς ναοὺς αὐτοῦς, τελεσθεῖς της ἱερᾶς λειτουργίας.

Τὸ χρηματικὸν ζήτημα τῶντι παρεμβαίνει παρὰ ὑπὸ διαφόρους φάσεις· οὕτω ποτὲ μὲν τρέχει και σου ἐνοχλητικώτατος ὁ συνάγων ὑπογραφῆς λαχρίων, και σὲ προτρέπει νὰ ὠρελῆθῃς ἐκ της κριστάσεως, ποτὲ δὲ 'Εβραῖα τις σὲ σύρει βικαιῶς τὸν δὸν ἀπὸ τὸ κράσπεδον διὰ νὰ ἴδῃς τους παρ' ἀπὸ πωλουμένους καρπούς, ἄλλοτε δὲ τις ὀδηγός τῆς ποιητικώτατος προσφέρεται αὐτομάτως διὰ νὰ δείξῃ τινα διώρυγα, ἢ ἄλλο τι ἀξιοθέατον, ἢ τὸν ριμένει τὴν νύκτα ἐξερχόμενον ἐκ τιнос οἰκίας, ἐκτελεσθεῖς διὰ νὰ σὲ φωταγωγήσῃ μέχρι τοῦ κελύματός σου ἐπὶ σκοπῶ νὰ ἴδῃ εἰς τὰς χεῖράς σου περισπούδαστον φλωρίνιον. 'Όσις διέτριψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πρέπει νὰ ἐπαινήσῃ τὴν γενναϊότητα τοῦ ἐκ τούτου, διότι ἀκαδημαῖα, μουσεῖα, βιβλιοθηκαῖα και τασήματα διάφορα ἀνείγονται ἀδαπάνως προς τὴν τυχόντας, εἰσχωρεῖς δὲ και εἰς τὸ Λουδερ ἔμψαν μόνον τὸ διαβατήριον σου.

'Η πολυτέλεια, ἢ ἀργία και ἢ διασπορὰ δὲν ἐκχωρεῖ μέχρι τῶν χωρικῶν, οὔτε ἐμόλυε εἰστέ καρδίαν της ἀθῶας 'Ολλανδῆς νεάνιδος. 'Η κακία τὰ ὅμματα της εἰς τὰς πόλεις και μάλιστα τὰς τευούσας, ὁποῖα και αἱ 'Αθηναί! αὐτότι ἢ ἐξήθου!